

Animalia basatien laginak hartzeko gida

16/01/25

"**Ehiza larriko espezien laginak hartzeko gida**" dokumentuaren helburua da azaltzea animalia basatien **zer lagin hartu behar diren eta nola hartu behar diren**, ondoren laborategira bidaltzeko. Gida hori NEIKER-Tecnaliak egin du, ELIKArekin eta hiru foru-aldundien laguntzarekin.

Gainera, **informazio-bideo** bat egin da prestakuntza-ekintzei laguntzeko.

- [Gida eta bideoa](#)

Euskal Herrian, ibilgailuren batek harrapatutako edo ageriko arrazoirik gabe hildako animaliak aztertzen dira, baita gaixo aurkitutako eta sendatzeko zentroetan utzitako animaliak ere. Alabaina, **espezie zinegetikoen kasuan**, ehiztarien laguntza behar-beharrezkoa da, eremu bakoitzeko animalia gehiago aztertu ahal izateko. Tiroz botatako animalien laginak laborategiko analisiak egiteko erabil daitezke eta, horri esker, beren osasun-egoera zehaztu daiteke eta interes-gune bakoitzean zer patogeno aurki ditzakegun jakin daiteke.

Honako animalia hauek aztertzen dira: **basurdeak, oreinak, orkatzak, erbiak**, hainbat karraskari eta hegazti mota, eta zenbait haragijale (azkonarrak eta azeriak, esaterako). Animalia horiek guztiek besteak beste gaixotasun hauek ote dituzten aztertzen da: behien **tuberkulosia, yersiniosia, hidatidosia, mingain urdina, mukieria eta hazteria**.

Gida eta bideoa ehiza larrian aritzen diren hiru lurralde historikoetako eragileei banatuko zaizkie.

Mingain urdin gaixotasunaren 8 serotipoa

Frantzia 16/02/05

2015eko irailaren 11n [ANSES](#)en Erreferentziazko Laborategi Nazionalak baieztatu egin zuen **mingain urdin gaixotasunaren 8 serotipoaren lehen kasu bat** agertu zela Frantziako Allier departamenduko artalde batean. **Harrezkero, 158 foku jakinarazi dira guztira Frantzian.**

- [Erasandako eremuen mapa](#) 2016eko otsailaren 4an (alim´agri).

Mingain urdin gaixotasunaren 8 serotipoa ez zegoen Frantzia 2010az geroztik, eta ez da kasurik jakinarazi munduan 2011z geroztik.

Hartutako neurriak

2015eko abenduaren 31n, Frantziako Nekazaritza Ministerioak [2015eko abenduaren 30eko Dekretua](#) argitaratu zuen, [2011ko uztailaren 22ko Dekretuaren](#) arabera murriztutako eremuak aldatzen zituena. 2015eko abenduaren 30eko dekretu horrek eremu metropolitarran mingain urdin gaixotasunaren aurkako neurri teknikoak eta administrazio-neurriak ezartzen ditu.

Hartutako neurrien artean hauek nabarmentzen dira:

- **Animaliak txertatzea:** lehentasuna ematen zaie Europako mugimenduetara bideratutako behiei, ardiei eta ahuntzei, bai eta hirugarren herrialdeetara esportatzekoei ere, gizentzeko nahiz ugaltzeko izan.

Txertaketak honako hauek ditu ardatz:

- o Infektatutako animalia-taldeetako animaliak.
- o Arraza-aukeraketako eskemetan nahasitako animaliak.
- o Esportatzeko merkatuetara bideratutako animaliak, bereziki Espainiara eta Italiara.

Dosien banaketa 6-16 hilabete arteko bularreko animalia kopuruaren arabera egitea erabaki zen; izan ere, aurreko urtean antzeko denbora-tartean atzerrira saldutako animalia gehienek kategoria hori izan zen.

Animalia horiek immunizatzeko sistema nazionala irailaren 25ean jarri zen abian.

- **Animalia-mugimenduak murriztea**, mugatutako eremuen baitan: 100 km-ko erradioko babes-eremua erasandako ustiategiaren inguruan, eta 50 km-ko monitorizazio-eremu bat.
- **Zaintza irmoagoa ezartzea**, erasandako eremuaren hedadura azkar ebaluatzeko eta sar daitekeen beste serotiporen bat antzemateko.

Abeltzaintzan antibiotikoak behar bezala erabiltzeko gida 15/12/23

Animalietan Antibiotikoak Arduraz Erabiltzeko Europako Plataformak (EPRUMA) argitaratu du dokumentu hau; bertan azaltzen ditu antibiotikoek animalien osasunean dituzten zereginak eta onurak. Horrez gain, elikagaiak ekoizten dituzten animalien granjetan antibiotikoak erabiltzeko jardunbide egokiak deskribatzen ditu. Bertsio honetan, hobekuntzak egin zaizkio erakunde horrek 2008an argitaratutako dokumentuari.

Gidak ikuspegi holistikoagoa eta espezifikagoa ematen du, antibiotikoak arduraz erabil daitezen, animalien osasuna hobetze aldera.

Dokumentuak alderdi hauei buruzko hainbat gomendio ere ematen ditu: animalien ekoizpen-sistemak (intentsiboa edo aire zabalekoa), ukuiluratzea, biosegurtasuna, elikadura, etab. Horrez gain, erabaki-zuhaitz bat barne hartzen du, elikagaiak ekoizten dituzten animalietan albaitari-antibiotikoak erabili behar diren erabakitzen laguntzeko.

[EPRUMaren gida](#)

Hegazti-gripearen egungo egoera Frantzian

15/12/21

Iragan den **azaroaren 24an**, Frantziako [ANSES - Ploufragan](#) gripearen Erreferentziako Laborategi Nazionalak (LNR) **H5N1 oso patogenoa den hegazti-gripearen (IAAP)** andui bat identifikatu zuen. Ordutik hona, **15 foku baieztatu dira Frantziako hego-mendebaldeko 5 eskualde hauetan:**

8 foku Dordoinako eskualdean:

1. **Azaroaren 24an, IAAPren (H5N1)** foku bat aire zabaleko 32 oilotan.
2. **Azaroaren 28an, IAAP H5en** foku bat 14.000 ahate-haztegi batean.
3. Azaroaren 30ean, **(H5N2) IAAPren** andui bat 1.000 antzarako ustiategi batean.
4. **Abenduaren 4an**, baieztatu zen 1.000 ahatek eta 4.000 oilaskok osaturiko lote batean foku bat aurkitu zela zaintzarako programa nazionalaren barruan. Ekoizpenerako hegaztientzat **oso patogenoa den H5a** ahateei zegozkien laginetan agertu zen .
5. **Abenduaren 7an**, 1.000 ahatek osatutako lote batean **H5 IAAP** hauteman zen.
6. **Abenduaren 7an**, sintoma klinikoaren harira, 630 ahateko lote batean **IAAP** detektatu zen.
7. **Abenduaren 8an, H5N1en** foku bat baieztatu zen 30 ahatetan, antzaratan eta oilotan.
8. **Abenduaren 14an**, Bosseten, **H5N1** agerraldi bat detektatu zen 1.070 ahatek osatutako lote batean.

Landetan 4 foku hauek baieztatu dira:

1. **Abenduaren 6an, H5 IA** detektatu zen gizentzeko 500 ahatek osatutako lote batean.
2. **Abenduaren 5ean**, Doaziten, pintadak ezohiko eran hiltzen zirela eta (700 pintada hil ziren 4.000ko lote batean), probak egin ziren eta haztegi bat **H5N9** aldagaiaren fokutzat jo zen. Haztegi horretan bertan 8.800 oilo, 4.550 kapoi eta 7.200 pintada daude.
3. **Abenduaren 9an**, Horsarieuxen, **H5N9** anduia detektatu da 4.000 pintada, 12.600 oilasko, 3.500 kapoi eta 960 ahate dituen haztegi batean.
4. **Abenduaren 14an**, Doaziten, **H5N2** agerraldi bat detektatu zen 1.700 ahateko lote batean.

Haute-Viennen, abenduaren 9an, agerraldi bakarra egiaztatu zen Les Billangueseko hegazti-haztegi batean (ez da hegazti mota adierazi). Aurkitutako anduia **eskortako hegaztietan oso patogenoa den H5N1** izenekoa da.

Gersen, H5N2 agerraldi bat detektatu da 8.300 ahateko haztegi batean, Macieten.

Pirinio Atlantikoetan, Arrosesen, **H5N9** agerraldi bat baieztatu da 1.500 ahateko haztegi batean.

Kontuan hartu behar da, Ansesen arabera, **identifikatutako anduiek jatorri europarra dutela. Ez dago Asiako anduirik, eta ez da azken urteetan detektatu zen Asiako anduia bezalakoa.**

Patogenotasuna gizakiontzat

[ANSES](#)en (Elikagaien Segurtasuneko eta Ingurumeneko Frantziako Agentzia) esanetan, detektatu den anduia eskortako hegaztientzat oso patogenoa izateak **ez du ezinbestean esan nahi gizakiontzat ere oso patogenoa denik**. Bestalde, 2014 bukaeran eta 2015 hasieran, Europako eskortako hegaztientzat oso patogenoa zen andui bat detektatu zen Europar Batasuneko hainbat

estatu kidean. Kasu hartan, ondorioztatu zen anduia ez zela gizakiontzat arriskutsua.

ECDCren ebaluazio azkarraren txostena

Iragan den abenduaren 4an, **Gaixotasunak Prebenitzeko eta Kontrolatzeko Europako Zentroak (ECDC)** egoerari buruzko txosten bat argitaratu zuen. Bertan, honako hau **ondorioztatzen zen** agerraldietan atzemandako birusari buruz:

- **Frantzia detektatu den IAAP (H5N1) birusak ez du loturarik munduko beste toki batzuetan dauden A (H5N1) birusekin;** dirudenez, Europan aurki daitekeen IABP (patogenotasun eskaseko hegazti-gripea) birus baten ondorengoa da.
- **Gizakien arteko kasurik ez da jakinarazi** Frantzia detektatu den IAAP (H5N1) birusari dagokionez.
- **Birusa elikagaien bidez transmititzeko arriskua**, esaterako, arraultzen edo haragiaren kontsumoaren bitartez, **bereziki baxutzat jotzen da.**
- **Gaixo zeuden hegaztiekin edo hegaztien hilotzekin kontaktuan egon diren pertsonak** (adibidez abeltzainak, albatariak eta animalien hilketan parte hartu duten langileak) **kontagiatzeko arrisku potentziala dutela uste da.** Hori dela eta, birusarekin kontaktuan egoteko arriskua duten pertsona guztiek **babes-ekipoak** erabili beharko dituzte.
- **Norbait IAAP (H5N1) edo A (H5N2) birusarekin kontaktuan egon bada gutxienez 10 egunez kontrolatu beharko da.**
- Animalien osasunaren eta osasun publikoaren arduradunak prest egon behar dira Europako beste **herrialde batzuetan IAAP (H5N1) edo A (H5N2) birusa agertzeko arriskuaren aurrean; hala ere, arrisku hori baxutzat jotzen da.**

Informazio gehiago:

[Frantziako Errepublikako Nekazaritza, Elikadura eta Basogintza Ministerioaren webgunea](#)
[Frantziako fokuen mapa](#) 2015eko azarotik 2015eko abenduaren 10era - MAGRAMA
[Lehenengo fokuari buruzko albisteak](#) 2015eko azaroaren 24a - ELIKA

IA H5N1aren fokua Frantzia 15/11/26

Frantziako agintariek jakinarazi dute **Frantzia** hego-mendebaldean **patogenotasun altuko H5N1 hegazti-gripearen foku bat** aurkitu dutela.

Foku hau da **herrialdean azken zortzi urteetan agertu den lehena**, eta azaroaren 24an baieztatu zuen Arriskuak Ebaluatzeko Agentzia Nazionalak (ANSES), hegaztiak ezohiko eran hiltzen ari zirela ikusteak sortu zituen susmoen harira.

H5N1 birusaren aldaera bat da eta patogenotasun maila altua du hegaztientzat. Oraindik ere sekuentziazioa aztertzen ari badira ere, badirudi aurrez Europan detektatutako birus mota bat dela, nahiz eta garai hartan patogenotasun maila baxua zuen.

H5N1 birusaren kronologia Europan, 2015. urtean:

2015ean, Europan, herrialde hauetan detektatu da H5N1 birusa: Bulgaria eta Errumania.

Urtarrilean, otsailean eta martxoan Bulgariak baieztatu zuen H5N1 azpimota agertu zela eskortako hegaztietan eta baso-hegaztietan. Martxoan, Errumaniak jakinarazi zuen foku bat agertu zela eskortako hegaztietan.

Ezaritako neurriak:

Frantzian foku berria detektatu denez, 2005/94/EC Zuzentarauan aurreikusitako neurriak ezarri dira, besteak beste **3 kilometroko babes-eremua eta 10 kilometroko zaintza-eremua** ezartzea.

Nekazaritza, Elikadura eta Ingurumen Ministerioak ([MAGRAMA](#)) gogorarazi du beharrezkoa dela biosegurtasun neurriak indartzea hegaztien ustategietan, bereziki baso-hegaztiekin kontaktua saihestera bideraturiko neurriei dagokienez.

[Fokuaren kokalekua](#) - MAGRAMAren irudia

Artikulua: Abeltzaintzaren sektorearen egungo egoera eta bilakaera EAEn 25/11/25

NEIKER eta ELIKA, Eusko Jaurlaritzaren laguntzarekin, EAEn abeltzaintzaren sektorearen egungo egoera eta bilakaerari buruzko artikulua tekniko hau egin dute.

[Artikulu osoa](#)

Euskal Herrian ustategietan hildako abereak merkaturatu ahal izango dira 15/11/25

Arlo horretan eskumena duten agintariak erabaki dute zer baldintza bete behar diren okela hori giza kontsumorako erabiltzeko. Baldintzok Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailaren agindu honetan daude jasota: "**Hiltegietatik kanpo premiaz hildako etxeko ungulatuen haragia: jarraibideak. Merkaturatzeko esparrua**".

Horrela, Euskal Herrian giza kontsumorako erabil daiteke ganadu-haztegietan **premiatzko arrazoiengatik hildako etxeko ungulatuen haragia (behiena, ardiena, txerriena, zaldiena...)**.

Zein egoeratan onartzen den

Animalien ongizateari dagokionez indarrean dauden arauak debekatu egiten dute sufritzen duten animaliak garraiatzea. Animalia bat hiltegira eramateko, garraiatu egin behar da; beraz, **garraialdi horretan min edo kalteren bat jasango badu, haztegian bertan hil behar da, animalien ongizateari eusteko**.

Okela **hori giza kontsumorako erabili ahal izango da, sufrimendua haztegiko istripu batek edo antzeko beste egoeraren batek eragiten badu**; ordea, gaixorik dauden edo zaharrak diren animalien haragirik ez da erabiliko.

Bete beharreko baldintzak

- **Klinikan jarduten duen albaitari batek irizpena eman behar du, animalia garraiatzea egokia den ala ez erabakitzeke.**
- **Klinikan jarduten duen albaitari batek hil aurreko ikuskaritza egin behar dio animalari, giza kontsumorako egokia den ala ez aztertzeke.**
- **Hiltegitik kanpoko hilketa agirietan jasoko da** (haztegiaren erregistroetan).
- Gaitasun-maila egokia duten langileek (dagokion ziurtagiria eduki behar dute) **konortea galaraziko diote animalari**, hil aurretik.
- **Animalia higie-ne-baldintza egokietan garraiatuko da hiltegi-ra**. Garraialdia bi ordutik gorakoa bada, hozte-sisteman jarriko da.

Animaliarekin batera hiltegi-ra eramane beharreko agiriak

1. **Haztegiaren erantzukizun-aitorpena**
2. **Albaitariaren aitordpena**
3. **Elikadura-katearen informazioa (EKI)**
4. **Animaliaren identifikazio-agiria (AIA)**

Haragi horiek **merkaturatzeko, ez dago hiltegi-an lortutako haragi-ari ezartzen zaizkionak bestelako muga geografikorik**.

Agindua "[Hiltegi-etatik kanpo premiaz hildako etxeko ungulatuen haragia: jarraibideak](#).
[Merkaturatzeko esparrua](#)".

Higie-ne Jardunbide Egokien Gidaliburu-a **hegaztien hiltegi-entzat 15/10/26**

Kataluniako Generalitateko Osasun Sailak Higie-ne Jardunbide Egokien Gidaliburu bat (HJEG) argitaratu du **oilategi-ko hegaztien hiltegi-entzat**. Kataluniako elikagaien segurtasun arloko erakunde eskudunek ofizialki onartu dute gidaliburu-a.

Dokumentuak Kataluniako oilategi-ko hegaztien hiltegi-etako errealitate guztiak jasotzen ditu. Elikagaien enpresek Arriskuen eta Kontrolgune Kritiko-en Azterketa (APPCC) ezarri eta mantendu behar dute; alabaina, **enpresa txiki-ek, jardunbide egokien gidaliburu-ak erabil ditzakete bakoitzaren APPCC sistema garatzeko tresna erraz eta eraginkor gisa**. Horrenbestez, hiltegi bakoitzak aztertu beharko ditu gida hau aplikatzeko bete behar diren baldintzak.

Gogorarazi behar da **dokumentu hau boluntario-a** dela eta ez dituela barne hartzen haragia zatikatzea, produktu landuak prestatzea eta etxean hiltzea.

Gidaliburuak kapitulu hauek ditu:

Arriskuen eta Kontrolgune Kritikoen Azterketa

Baldintzak

Hornitzaileen plana eta animalien harrera, Edateko ura kontrolatzeko plana, Garbitze- eta desinfektatze-plana

Izurriak kontrolatzeko plana, Langileen prestakuntza- eta higie-ne-plana...

Animalien ongizatea

Kapitulu honetan sartzen dira elikagaiak ekoizteko abeletxeetako hegaztien hilketa, larrialdiko hilketa eta gaixotasun kutsagarriengatik gauzatzen den hilketa, eta jarduera hauek deskribatzen dira:

1. **Makinak**
2. **Bizirik dauden animaliak garraiatzea**
3. **Animaliak deskargatzea**
4. **Nahasmendua**

Urtean 150.000 hegazti baino gehiago hiltzen dituzten hiltegiek animalien ongizatearen arduradun bat izendatu behar dute, hilketaren unean animalia-ren ongizateari buruzko araudia betetzen dela bermatzeko. Adierazitakoa baino animalia gutxiago hiltzen badira, ez da horrelako arduradunik beharko, baina hiltegiak, hala ere, bete egin beharko ditu animalien ongizatea bermatzeko baldintzak.

[Higie-ne Jardunbide Egokien Gidaliburua](#) - ACSA

Animalientzako sendagaien kontrola Katalunian 15/10/15

Kataluniako Generalitateak **2013. urteari dagokion animalientzako sendagaien ikuskaritza eta kontrol ofizialaren baitan egindako jardueren emaitzak** argitaratu ditu.

ABELTZAIN TZAREN ARLOKO EMAITZARIK AIPAGARRIENETAKO BATZUK

ESTABLEZIMENDU MOTA	EGINDAKO KONTROLAK	BALDINTZAK BETETZEN EZ DITUZEN ESTABLEZIMENDUAK	ESPEDIENTEA ABIARAZTEA
<i>Banaketa-biltegiak</i>	6	5	0
<i>Zentro banatzaileak</i>	23	10	0
<i>Albaitari pribatuak</i>	11	4	0
<i>Abeltzaintza-ustiategiak</i>	945	81	9

Hautemandako gabeziak irregulartasun edo arau-hauste gisa sailkatu dira, larritasunaren arabera:

- **Irregulartasunak:** kontrol-jardueran hauteman diren jarduera hauek ez dute zehapen-espedita bat abiaraztea eragiten.
- **Arau-haustea:** gabezia hauek zehapen-espedita bat abiaraztea eragiten dute, hala gabezia larria delako edo gabezia konpontzeko ezarritako epea errespetatu ez delako.

Katalunian 2013an hauteman ziren **irregulartasun gehienak dokumentalak** izan ziren (lan-prozedurak, erregistroak, errezetak...).

Animalientzako sendagaien eta haien hondakinen gaineko ikuskaritza- eta kontrol-jarduerak Katalunian

Hauek dira animalientzako sendagaien eta haien hondakinen gaineko programak Katalunian:

1. **Animalientzako sendagaien erabilera arrazionalerako kontrol-plana:** Nekazaritza, Abeltzaintza, Arrantza, Elikadura eta Ingurumen Sailak (DAAM) egiten du.
2. **Hondakinen ikerketa-plana:** DAAMaren eta Kataluniako Osasun Publikoaren Agentziaren (ASPCAT) eskumena da.

Horrez gain, DAAMak beste programa batzuk ere baditu, animalientzako sendagaien erabilera arrazionalerako kontrol-planarekin zerikusia dutenak. Hauek dira, besteak beste:

1. **Abeltzaintza-ustategietan higiena kontrolatzeko plana.**
2. **Animalien elikadura kontrolatzeko plana.**

DAAMek behi, ardi eta ahuntz esne gordinean inhibitzaileen presentzia ere kontrolatzen du, Behi, ardi eta ahuntz esne gordinaren ekoizpen primarioaren baldintza higieniko-sanitarioen ebaluazio-eta kontrol-programa izenekoaren bitartez.

Animalientzako sendagaien erabilera arrazionalaren kontrola

Animalientzako sendagaien erabilera arrazionalaren kontrol-planaren helburua da animalientzako sendagaien banaketa-, aginte- eta emate-baldintzak bermatzea, bai eta elikagaiak ekoizteko erabiltzen diren animalietan sendagai horiek arrazionalki erabiltzen direla bermatzea ere. Planak honako hauek hartzen ditu barne:

1. Animalientzako **farmaziako produktu berezituak** eta aurrez **fabrikatutako sendagaiak**.
2. Sendagaidun **pentsuak egiteko erabiltzen diren aurre-nahasketa sendagarriak**.
3. Albaitariaren aginduz farmazialari batek prestatutako **formula magistralak** eta prestakin ofizinalak.
4. **Animalientzako autotxertoak**.

Ikuskatzeak hemen egin dira:

1. Animalientzako **sendagaien banaketa-biltegietan**.
2. Animalientzako **sendagaien zentro banatzaileetan**.
3. Animalientzako **autotxertoak egiten dituzten zentroetan**.
4. **Albaitari pribatuetan**.
5. **Abeltzaintza-ustategietan**.

Ikuskatzea honetan datza:

- **Administrazio-kontrola** bisita egin aurretik, beharrezko baimenak dituela ziurtatzeko (edo, albaitarien kasuan, albaitaritza botika-kutxa duela jakinaraztea).

- **Instalazioetara bertaratzea**, ikuskatzeko, eta animalientzako sendagaien daudela eta bertan gordetzen direla egiaztatzeko.
- Hornitzaileen **erregistroen**, sarreraren, trazabilitatearen, errezeten eta tratamenduen kontrol dokumentala.

Katalunian, sendagaien ikuskaritza- eta kontrol-jardueren osagarri, Sendagaidun pentsuen kontrola eta Animalientzako sendagaien erabileraren alerta-kudeaketa ere egiten dira.

Txostena "[Animalientzako sendagaien eta animalietan zein animalia-jatorria duten elikagaietan aurki daitezkeen sendagai hondakinen ikuskaritza eta kontrola Katalunian](#)" GENCAT

Eutanasia eta zorabialdia animalietan

15/09/30

Galiziako Xuntak gida bat egin du **animalien eutanasiari eta zorabialdiari buruz, ahal den neurrian, animalien sufrimendua saihestearren**.

Eutanasiak "**minik gabeko heriotza**" esan nahi du, eta gida honetan uste da minik gabeko heriotzarako baldintzak honako hauek direla: berehala eragitea konorterik eza, eta, jarraian, heriotzara arte mantentzen den arnasa- edo bihotz-gelditzea.

Eutanasia egoera anitzetan aplikatzen da, baita arrazoi humanitarioak, osasun-arrazoiak eta hainbat justifikazio direla-eta **giza kontsumorako edo ikerketarako animaliak** hiltzean ere.

Gidak zenbait kapitulu ditu, eta, besteak beste, honako gai hauek jorratzen ditu:

- **Animaliaren heriotza eragiten duten mekanismoak.**
- **Eutanasia-metodoa hautatzea erabakitzen duten faktoreak.**
- **Animalien eutanasiari buruzko legeak.**
- **Animaliek heriotza eragiteko agenteak.**
- **Eutanasia-metodoak.**

Azken kapitulu horri (**eutanasia-mekanismoak**) dagokionez, gidak azaltzen du bi metodo-mota handi daudela eutanasia eragiteko hainbat animalia espezieren artean:

1. Metodo **fisikoak (tiroa buruan, elektrokuzioa, lepoa haustea, kommozioa...)**: gizentzeko animaliekin erabiltzen dira maiz hiltegietan, baita gaixotasunak hedatzea saihesteko ere, animaliak premiaz hiltzen direnean; hortaz, dagozkien legeetan jasota daude. Honako metodo hauek dira: tiroak (bala edo jaurtigai zilindrikoa), elektrokuzioa, garondoa lokatzea, burua moztea edo kommozioa.
2. **Metodo kimikoak (barbiturikoak, karbono-dioxidoa...)**:
 - Konposatu injektagarriak (**zainbarneko injekezioa, batik bat: barbiturikoak, kloral-hidratoa eta T-61**).
 - Konposatu lurrunkorrak (**anestesikoak, CO, CO2**).

Bi kasuotan, animalia hiltzeko erabil daitezkeen teknika faktore anitzen arabera izango da,

besteak beste: animalia espeziea eta prozesuaren xedea. Adibidez, gizakientzako elikagaietarako animalia batek ezingo ditu hartu maskota batek edo zientzia-ikerketa konplexu bateko animalia batek hartzen dituzten agente kimikoa berberak.

Gida laguntza-tresna interesgarria da animalien heriotzan parte hartzen duten profesionalentzat, animalien eutanasia zuzen eta eraginkor aplikatzeko.

[EUTANASIA ETA ZORABIALDIA ANIMALIETAN](#) - Galiziako Xunta